

Перелік використаної літератури:

1. Гаврилаш І.С. Мурали та графіті в сучасній Україні: особливості та відмінності. *Культура України*. Випуск 62. 2018. С. 235-244.
2. Художні практики початку ХХІ століття: новації, тенденції, перспективи: збірник наукових праць / Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва та дизайну імені Михайла Бойчука. К., 2019. Вип. 1. 337 с.
3. Тимофєєв О. Роль мистецтва у житті кожної людини. *Всеукраїнська газета «Справи сімейні»*. URL: <https://familytimes.com.ua/mistectvo/rol-mistectva-u-zhitti-kozhnoi-lyudini>
4. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Стінопис>

УДК 37.09

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ ШКОЛЯРІВ ОЗДОБЛЕННЮ ВИРОБІВ РІЗЬБЛЕННЯМ

Моголюк Ігор Миколайович

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка,
науковий керівник Пашечко Михайло Іванович
м. Кременець

Анотація. У статті актуалізовано проектно-технологічний підхід до вивчення технології оздоблення виробів різьбленням на уроках трудового навчання і технологій. Обґрунтовано доцільність вивчення різьблення по дереву в процесі трудового навчання. Виокремлено організаційно-методичні умови оптимізації проектно-технологічної діяльності учнів при вивченні технологій різьблення.

Ключові слова: трудове навчання, проектна технологія, проектно-технологічний підхід, оздоблення різьбленням, освітній процес.

Деревообробництво – це одна з найрозвиненіших галузей матеріальної та духовної культури України. Протягом багатьох віків склалися різні деревообробні промисли та художні техніки, які постійно розвивалися, передавалися з покоління в покоління[1]. Саме тому технології ручної, механічної та художньої обробки деревини займають вагоме місце у змісті діючої програми з трудового навчання у 5-9 класах закладів загальної середньої освіти.

Деревина, порівняно з іншими видами природної сировини, має значні переваги: значна міцність, відносна легкість і простота обробки, загальнодоступність надають цьому матеріалу великої цінності особливо в створенні та оздобленні житла, знарядь праці, речей домашнього вжитку. До оздоблювальних технік у художній обробці деревини належать: випилювання, випалювання, профілювання, інкрустація, розпис, різьблення та ін. [4, с.3].

Декоративне різьблення як одна із найдавніших художніх технік здавна застосовувалося в оздобленні інтер'єрів будівель та церков. Українські різьбярі виготовляли посуд, різьблені і токарні свічники-ставники, чаші, хрести, скриньки, різьблені ікони, панікадила тощо. Значну кількість речей домашнього вжитку і сьогодні можна виготовляти та оздоблювати різьбленням на уроках трудового навчання.

В результаті проведеного нами теоретичного та емпіричного дослідження впровадження декоративно-ужиткового компонента, зокрема різьблення в зміст трудового

навчання учнів було визначено певні особливості використання проектно-технологічного підходу в трудовому навчанні школярів.

На думку дослідників: 5-6 класи – особливий вік. Ця важлива психологічна і соціально-вікова категорія містить ряд ознак: сукупність прийомів, способів роботи, індивідуальність манери, сукупність рис у творчості, мистецтві, спорті. Як показало наше дослідження, правильне виховання у сім'ї та школі на основі традицій забезпечує відповідне ставлення до предмету, до навчання [3].

Ураховуючи ці обставини, вчителі трудового навчання, будуючи викладання народних промислів, повинні підібрати раціональні принципи, методи, засоби і форми організації навчально-виховного процесу. Діюча навчальна програма основою організації трудового навчання загалом та художнього різьблення зокрема декларує проектно-технологічну діяльність учнів [6].

Результативність впровадження в освітній процес проектно-технологічної діяльності значною мірою визначається певними організаційно-методичними умовами. Адже її особливістю є те, що учень повинен виявити та вивчити проблему, зібрати і проаналізувати необхідну інформацію, розробити ескіз власного виробу, виготовити його і привселюдно захистити свій проект, тобто організувати свою практичну діяльність у всій проектно-технологічній послідовності – пройти всі етапи: від ідеї до її втілення та реалізації в моделі, виробі [2].

Проблема ефективної організації проектно-технологічної діяльності досить складна і вимагає вирішення низки організаційних проблем як учнем, так і організаційно-методичних питань вчителем трудового навчання [5].

Здійснений аналіз психолого-педагогічної і методичної літератури, вивчення досвіду вчителів-практиків та власний педагогічний досвід дав нам можливість дійти до висновку, що процес проектно-технологічної діяльності буде успішним, якщо враховуватимуться наступні організаційно-методичні умови:

- забезпечуватиметься відповідна теоретична, практична і методична підготовка вчителя трудового навчання до навчання школярів різьбленню та організації їх проектно-технологічної діяльності;
- здійснюватиметься перспективне і поточне планування освітнього процесу;
- учні оволодіють основними прийомами різьблення та етапами проектно-технологічної діяльності;
- кожному учневі буде забезпечений вільний вибір об'єктів проектування;
- забезпечуватиметься розвиток творчого потенціалу учнів під час виконання проектів;
- поєднуюватиметься урочна та позаурочна навчально-трудова діяльність учнів з проектування і виготовлення різьблених виробів;
- здійснюватиметься формування в учнів навичок самостійної діяльності.

Змінюються й функції вчителя в процесі виконання учнями проектів, які полягають у: консультуванні, допомозі у підборі проектів; спостереженні за ходом роботи учнів; наданні допомоги окремим учням і стимулюванні їхньої навчально-трудової діяльності; підтримці робочої обстановки в класі під час роботи над проектом.

Оскільки в процесі проектно-технологічної діяльності інтегруються знання учнів з різних технологій, галузей, дисциплін, то вчитель повинен не лише добре знати свій навчальний предмет, а й бути творчим, винахідливим, компетентним в інших сферах та уміти використовувати свій досвід на користь освітньому процесу.

Перелік використаної літератури:

1. Антонович Є. А. Художні техніки у школі / Є. А. Антонович, В. І. Проців, С. П. Свид. К. : ІЗМН, 1997. – 312 с.

2. Концепція технологічної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів України (схвалена Всеукраїнською асоціацією наукових та практичних працівників технологічної освіти) / О.М. Коберник, М.С. Корець, В.М. Мадзігон і ін. Київ : Науковий світ, 2014. 19 с.

3. Методика навчання учнів 5-9 класів проектуванню у процесі вивчення технології обробки деревини і металу: навч.-метод. посібник / Коберник О. М., Бербец В. В., Сидоренко В. К., Ящук С. М.; за ред. О. М. Коберника, В. К. Сидоренка. – Умань : Вид-во Уманського держ. пед. ун-ту, 2004. 114 с.

4. Оршанський Л. В. Технологія художньої обробки деревини: навч. посіб. для студ. пед. навч. закладів / Л. В. Оршанський, Р. Ф. Криванчик. – Дрогобич : Коло, 2001. – 228 с.

5. Терещук А.І., Дятленко С.М. Методика організації проектної діяльності старшокласників з технологій. Київ : Літера ЛТД, 2010. 128 с.

6. Трудове навчання Навчальна програма. 5 – 9 класи. (2017) Укл.: В. К. Сидоренко, Н. І. Боринець, В. Д. Боровко, В. М. Гащак та ін. / [Електронний ресурс] – URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>

УДК 37.035:39(=161.2):069.1

РЕАЛІЗАЦІЯ ЕЛЕМЕНТІВ ЕТНОПЕДАГОГІКИ У МУЗЕЙНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Пусепліна Наталія Миколаївна

канд.пед.н., доцент кафедри загальної педагогіки та андрагогіки
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
м. Полтава

Анотація. У статті розкрито використання елементів народознавства та етнопедагогіки музейно-педагогічної діяльності із освітньо-виховною метою у процесі підготовки майбутніх учителів.

Ключові слова: етнопедагогіка, народна педагогіка, музейно-педагогічна діяльність, музей, традиції, освітній потенціал музею.

Вітчизняна педагогічна думка в умовах реформування соціально-виховного простору характеризується появою інноваційних підходів у поєднанні з багатими традиціями і досвідом українського народу.

Наповнення виховання етнотрадицієзнавчим змістом і сучасними досягненнями педагогічної науки й практики розкриті педагогами А. Алексюк, А. Бойко, Н. Кузьміною, М. Стельмахович, В. Сухомлинським, Т. Сущенко, В. Титаренко та ін.

Аналіз досліджень із проблем етнопедагогіки, метою викладання якої є ознайомлення молоді з багатствами культурно-історичної спадщини українського народу та формування етнічної самосвідомості, кращих якостей національного характеру, прагнення до відродження національної культури, підтверджує її значимість для сучасної освітньої практики.

У сучасних реаліях європейського вибору України роль музеїв різних профілів у підготовці вчителя до професійної діяльності постійно зростає, оскільки їх освітній потенціал має вирішувати завдання духовного наповнення внутрішнього світу людини, збагачення національної аксіосфери й загальнокультурного досвіду.